

Druhá časť Rodinné právo

Prvá hlava MANŽELSTVO

Prvý diel Uzavretie manželstva

§ 1

- 1/ Manželstvo je trvalý zväzok muža a ženy, ktorý vznikol na základe ich slobodného rozhodnutia v zákonom predpísanej forme.
- 2/ Účelom manželstva je založenie rodiny, vzájomná pomoc a podpora medzi manželmi a riadna výchova detí.

§ 2

- 1/ Manželstvo možno uzavrieť buď občianskou formou alebo cirkevnou formou.
- 2/ Cirkevne možno uzavrieť manželstvo len pred cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, ktoré pôsobia na území Slovenskej republiky na základe registrácie podľa osobitného zákona¹.

§ 3

- 1/ Ak sa manželstvo uzavrelo občianskou formou, následné náboženské obrady nemajú právne následky.
- 2/ Ak sa manželstvo uzavrelo cirkevnou formou, nemožno následne uzavrieť manželstvo občianskou formou.

§ 4

- 1/ Muž a žena /ďalej len „snúbenci“/ môžu požiadať o uzavretie manželstva ktorúkoľvek obec, ktorá vedie matriku / ďalej len „matričný úrad“/ v obvode ktorej chcú uzavrieť manželstvo. Tomuto matričnému úradu predložia doklady ustanovené osobitným zákonom² a vyplnia predpísané tlačivo.
- 2/ Matričný úrad /odsek 1/ môže od predloženia ustanovených dokladov upustiť, ak je ich zadováženie spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.
- 3/ Ak ide o uzavretie manželstva cirkevnou formou, matričný úrad, ktorému snúbenci predložili ustanovené doklady /odsek 1/ potvrdí vyplnené predpísané tlačivo, ktoré snúbenci doručia príslušnému orgánu cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

---

¹ Zákon č. 308/ 1991 Zb. O slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov

² § 27 a 28 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.154/1994 Z.z.o matrikách v znení neskorších predpisov

§ 5

Manželstvo sa uzaviera súhlasným prejavom vôle snúbencov, že spolu vstupujú do manželstva . Snúbenci urobia tento súhlasný prejav vôle pred osobou oprávnenou vykonať obrad uzavretia manželstva /§ 6 ods. 1 a § 7 ods. 1/ a to osobne alebo prostredníctvom zástupcu /§ 9/, verejne, v prítomnosti dvoch svedkov.

§ 6

1/ Ak sa snúbenci rozhodnú pre občiansku formu uzavretia manželstva, urobia súhlasný prejav vôle o vstupe do manželstva pred starostom obce, ktorá je matričným úradom, alebo pred povereným poslancom obecného zastupiteľstva takejto obce za prítomnosti matrikára.

2/ Príslušným je starosta obce, ktorej matričný úrad snúbenci požiadali o uzavretie manželstva /§ 4 ods.1/ alebo poverený poslanec takejto obce .

3/ Obrad uzavretia manželstva sa vykoná na mieste na to určenom. Matričný úrad /§ 4 ods.1/ môže povoliť vykonať tento obrad aj na inom vhodnom mieste.

4/ Ak je život snúbenca priamo ohrozený , manželstvo možno uzavrieť na ktoromkoľvek mieste a bez predloženia ustanovených dokladov /§ 4 ods. 1/.

§ 7

1/ Ak sa snúbenci rozhodnú pre cirkevnú formu uzavretia manželstva, urobia súhlasný prejav vôle o vstupe do manželstva pred oprávnenou osobou, ktorá je podľa vnútorných predpisov registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti poverená vykonať obrad uzavretia manželstva.

2/ Obrad uzavretia manželstva sa vykoná na mieste určenom vnútornými predpismi cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

3/ Ustanovenie § 6 odsek 4 sa použije primerane aj pre cirkevnú formu uzavretia manželstva.

4/ Obrad uzavretia manželstva sa spravuje pravidlami príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

§ 8

1/ Snúbenci pred súhlasným prejavom vôle o vstupe do manželstva uvedú, že im nie sú známe prekážky, ktoré by bránili uzavretiu manželstva , že poznajú navzájom svoj zdravotný stav a obsah dohody o priezviskách. ktoré budú používať po uzavretí manželstva a priezvisku spoločných detí.

2/ Snúbenci sa môžu dohodnúť o priezvisku tak, že:

a/ ponechajú si svoje doterajšie priezviská, pričom uvedú, ktoré z ich priezvisk bude priezviskom spoločných detí,

b/ priezvisko jedného z nich bude ich rodinným priezviskom aj spoločných detí, alebo

c/ priezvisko jedného z nich bude ich rodinným priezviskom aj spoločných detí, pričom ten, ktorého priezvisko nebude rodinným priezviskom, môže si ako druhé v poradí ponechať svoje doterajšie priezvisko. Ak tento snúbenec má už dve priezviská, uvedie, ktoré z nich bude používať ako druhé po uzavretí manželstva. Ak snúbenec, ktorého priezvisko bude rodinným priezviskom manželov a spoločných detí má už dve priezviská, uvedie, ktoré z doterajších priezvisk ponechá ako rodinné priezvisko, ak druhý snúbenec bude po uzavretí manželstva

používať aj svoje doterajšie priezvisko. Ak obaja snúbenci už majú dve priezviská, každý z nich uvedie, ktoré priezvisko si ponechá po uzavretí manželstva.

§ 9

- 1/ Matričný úrad na základe písomnej žiadosti oboch snúbencov výnimočne môže povoliť, aby prejav vôle o vstupe do manželstva za jedného snúbenca urobil jeho zástupca.
- 2/ Plná moc musí obsahovať údaje týkajúce sa totožnosti oboch snúbencov a zástupcu, obsah dohody o priezvisku, vyjadrenie snúbencov, že im nie sú známe prekážky, ktoré by bránili uzavretiu manželstva a že poznajú navzájom svoj zdravotný stav.
- 3/ Plná moc musí mať písomnú formu a podpis zastúpeného snúbenca musí byť úradne osvedčený.
- 4/ Odvolanie plnej moci je účinné len vtedy, keď sa o ňom druhý snúbenec dozvie skôr než urobí prejav o vstupe do manželstva.

§ 10

Štátny občan Slovenskej republiky môže uzavrieť manželstvo mimo územia Slovenskej republiky podľa tohto zákona aj pred orgánom Slovenskej republiky na to určeným.

Druhý diel **Zdanlivé manželstvo a neplatnosť manželstva**

§ 11

- 1/ Manželstvo nevznikne, ak:
  - a/ chýba prejav vôle o vstupe do manželstva jedného alebo oboch snúbencov,
  - b/ snúbenec, ktorý urobil prejav vôle o vstupe do manželstva trpel takou duševnou poruchou, pre ktorú nebol schopný utvoriť právom uznanú vôľu
  - c/ prejav vôle o vstupe do manželstva bol vynútený fyzickým násilím
  - d/ prejav vôle o vstupe do manželstva urobila osoba mladšia ako 16 rokov
  - e/ prejav vôle o vstupe do manželstva urobil zástupca bez platnej plnej moci alebo ak došlo k jej odvolaniu podľa § 9 odsek 4
  - f/ prejav vôle o vstupe do manželstva nebol urobený pred osobou oprávnenou vykonať obrad uzavretia manželstva / § 5, § 6 ods.1 a § 7 ods.1
- 2/ O tom, či tu manželstvo je alebo nie je, rozhodne súd aj bez návrhu.

§ 12

- 1/ Manželstvo nemôže uzavrieť osoba, ktorá je už v inom manželstve, alebo registrovanom partnerstve či obdobnom právnom zväzku, ktoré boli uzavreté v zahraničí.
- 2/ Súd rozhodne o neplatnosti manželstva aj bez návrhu.
- 3/ Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva, ak skoršie manželstvo, registrované partnerstvo alebo obdobný právny zväzok zanikli alebo boli vyhlásené za neplatné.

§ 13

- 1/ Manželstvo nemožno uzavrieť medzi predkami a potomkami a medzi súrodencami: to isté platí o príbuzenstve založenom osvojením.
- 2/ Súd rozhodne o neplatnosti manželstva aj bez návrhu.

§ 14

- 1/ Manželstvo nemôže uzavrieť osoba mladšia ako osemnásť rokov. Súd môže výnimočne, ak je to v súlade s účelom manželstva, povoliť uzavretie manželstva osobe staršej ako šesťnásť rokov. Bez tohto povolenia je manželstvo neplatné.
- 2/ Súd rozhodne o neplatnosti manželstva aj bez návrhu.
- 3 Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva, ak manžel, ktorý bol v čase uzavretia manželstva starší ako šesťnásť rokov, už dovŕšil osemnásť rok, alebo ak manželka otehotnela.

§ 15

- 1/ Manželstvo nemôže uzavrieť osoba, ktorej svojprávnosť bola obmedzená alebo by mohla byť obmedzená pre duševnú poruchu, ktorou je postihnutá. Súd však môže uzavretie manželstva takej osobe povoliť, ak je jej psychický stav zlučiteľný s účelom manželstva. Bez tohto povolenia je manželstvo neplatné.
- 2/ Súd rozhodne o neplatnosti manželstva na návrh manžela. Návrh treba podať najneskôr do troch rokov od uzavretia manželstva.
- 3/ Súd nerozhodne o neplatnosti, ak sa medzi tým psychický stav stal zlučiteľný s účelom manželstva.

§ 16

- 1/ Manželstvo je neplatné, ak vyhlásenie o vstupe do manželstva bolo urobené v dôsledku bezprávnej vyhrážky alebo v omyle ohľadne totožnosti druhého snúbenca.
- 2/ Súd rozhodne o neplatnosti na návrh manžela, ktorý urobil vyhlásenie pod vplyvom bezprávnej vyhrážky alebo konal v omyle. Návrh treba podať do jedného roka, od kedy sa o existencii dôvodu podľa ods. 1 dozvedel, najneskôr však do troch rokov od uzavretia manželstva.

§ 17

- 1/ Manželstvo je neplatné, ak sa uzatvorilo za účelom získania štátneho občianstva Slovenskej republiky alebo udelenia pobytu na území Slovenskej republiky bez úmyslu založiť manželské spolužitie.
- 2/ Súd rozhodne o neplatnosti manželstva na návrh generálneho prokurátora. Návrh treba podať najneskôr do troch rokov od uzavretia manželstva.

§ 18

- 1/ Ak manželstvo zaniklo, súd nemôže rozhodnúť o jeho neplatnosti.
- 2/ Súd rozhodne o neplatnosti manželstva aj po jeho zániku:
  - a/ ak bolo manželstvo uzavreté osobou, ktorá už skôr uzavrela manželstvo alebo ktorá už skôr vstúpila do registrovaného partnerstva alebo do obdobného právneho zväzku uzavretých v zahraničí a jej manželstvo alebo partnerstvo alebo obdobný zväzok trvá,

b/ ak bolo manželstvo uzavreté medzi predkami a potomkami alebo medzi súrodencami alebo medzi osobami, ktoré sú v príbuzenskom pomere na základe osvojenia.

§ 19

1/ Ak sa konanie o neplatnosti manželstva na návrh manžela už začalo, súd môže rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné, aj po smrti druhého manžela.

2/ Po smrti manžela, ktorý podal návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva, súd môže rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné aj vtedy, ak o to požiadajú do jedného roka od smrti manžela jeho potomkovia.

§ 20

1/ Dokiaľ súd nerozhodne o neplatnosti manželstva, predpokladá sa, že manželstvo je platne uzavreté.

2/ Ak súd rozhodol, že manželstvo je neplatné, hľadá sa naň ako na neuzavreté.

3/ O právach a povinnostiach manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových právach a povinnostiach po rozhodnutí súdu o neplatnosti manželstva platia obdobne ustanovenia o právach a povinnostiach rozvedených manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch.

Tretí diel

Práva a povinnosti manželov

Všeobecné ustanovenia

§ 21

1/ Manželia sú v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, byť si verní, pomáhať si, podporovať sa a podľa svojich možností a schopností a prispievať k blahu rodinného spoločenstva. Sú povinní vytvárať zdravé rodinné prostredie pre všetkých členov rodiny, predovšetkým pre maloleté deti.

2/ Na výkon povolania, pracovné uplatnenie a na začatie podnikateľskej činnosti manžel nepotrebuje súhlas druhého manžela. Pri rozhodovaní má uprednostniť záujmy manželského a rodinného spoločenstva pred vlastnými.

§ 22

Manželia rozhodujú o záležitostiach rodiny spoločne. Ak sa nedohodnú o podstatnej záležitosti rodiny, rozhodne na návrh jedného z nich súd. Súd vedie manželov predovšetkým k dohode.

§ 23

- 1/ O uspokojovanie potrieb rodiny sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov tak, aby životná úroveň členov rodiny bola rovnaká.
- 2/ Za uspokojovanie potrieb rodiny sa považuje aj osobná starostlivosť o deti a domácnosť, ktorá vyvažuje buď úplne alebo sčasti poskytovanie peňažných a iných majetkových plnení na potreby rodiny.
- 3/ K potrebám rodiny patria predovšetkým náklady na domácnosť.
- 4/ Ak manžel neprispieva na potreby rodiny, rozhodne na návrh druhého manžela súd.

§ 24

- 1/ Bežné záležitosti rodiny obstarávajú manželia spoločne alebo každý z nich.
- 2/ Z právnych úkonov aj jedného manžela pri obstarávaní bežných záležitostí rodiny, ktoré sú primerané jej majetkovým pomerom, sú obidvaja manželia oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne.
- 3/ Ustanovenie odseku 2 sa nepoužije, ak druhý manžel vopred tretej osobe oznámil, že s právnym úkonom manžela nesúhlasí.

§ 25

- 1/ Iné než bežné záležitosti rodiny obstarávajú manželia spoločne alebo každý z nich. Ak ich obstaráva len jeden manžel, potrebuje súhlas druhého manžela, inak je právny úkon neplatný.
- 2/ Ak je zadováženie súhlasu manžela podľa odseku 1 spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou alebo ak je odmietnutie súhlasu v zjavnom rozpore so záujmom rodiny, môže súd na návrh súhlas druhého manžela nahradiť.
- 3/ Z právnych úkonov aj jedného manžela pri obstarávaní iných než bežných záležitostí rodiny sú obidvaja manželia oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne, ak druhý manžel dal súhlas na urobenie právneho úkonu podľa odseku 1 alebo ak súd nahradil súhlas podľa odseku 2.

§ 26

- 1/ Manželia sú oprávnení vzájomne sa zastupovať v bežných záležitostiach, najmä prijímať plnenie patriace jednému z nich.
- 2/ Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak zastúpenie vylučuje osobitný zákon alebo ak manžel zastúpenie výslovne vylúčil a tretej osobe vopred oznámil, že so zastúpením nesúhlasí.
- 3/ Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak manželia nežijú spolu v domácnosti.

§ 27

- 1/ Manželia majú právo bezodplatného užívania obvyklého zariadenia domácnosti, ktorú spoločne užívajú, bez ohľadu na to, ktorému z nich patrí právo k tomuto zariadeniu alebo jeho časti.
- 2/ Obvyklé zariadenie domácnosti tvorí súbor hnutelých vecí, ktorý slúži potrebám rodiny.
- 3/ Ani jeden manžel nemôže bez súhlasu druhého manžela nakladať s vecami patriacimi do obvyklého zariadenia domácnosti podľa ods. 1, okrem, ak ide o vec nepatrnej hodnoty.

§ 28

Ak manželia užívajú byt alebo dom /jeho časť/, ku ktorému patrí právo len jednému z nich a majú v ňom zriadenú domácnosť; manžel, ktorému patrí právo, je povinný strpieť právo druhého manžela a rodiny na pokojné bývanie. Ak by manžel, ktorému patrí právo k bytu alebo domu /jeho časti/ nakladal s týmito predmetmi bez súhlasu druhého manžela tak, že by tým ohrozil životné potreby druhého manžela alebo rodiny, je právny úkon neplatný.

§ 29

Ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takéhoto násillia voči druhému manželovi alebo blízkej osobe, ktorá žije v domácnosti manželov stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh manžela obmedziť na primeraný čas užívacie právo druhého manžela k bytu alebo domu, v ktorom manželia bývajú a majú v ňom zriadenú domácnosť, prípadne ho z užívania úplne vylúčiť.

Štvrtý diel **Majetkové usporiadanie medzi manželmi**

§ 30

Všeobecné ustanovenia

- 1/ Manželia majú právo usporiadať vzájomné majetkové práva a povinnosti zmluvou /zmluvné usporiadanie majetkových práv a povinností/.
- 2/ Ak manželia neusporiadali vzájomné majetkové práva a povinnosti zmluvou, vzniká uzavretím manželstva majetkové spoločenstvo manželov /zákonné usporiadanie majetkových práv a povinností/.

§ 31

V pochybnostiach sa predpokladá, že majetok nadobudnutý manželmi alebo jedným z nich počas trvania manželstva patrí do zákonného majetkového spoločenstva, ak sa nepreukáže opak.

§ 32

Zmluvné usporiadanie majetkových práv a povinností manželov

- 1/ Manželia môžu počas trvania manželstva uzatvoriť alebo zmeniť zmluvu o majetkovom usporiadaní. Musí z nej byť zrejmé, ako sa manželia vypořádali s dovtedy existujúcimi majetkovými právami a povinnosťami.
- 2/ Zmluva o majetkovom usporiadaní alebo jej zmena nemá spätné účinky.

§ 33

- 1/ Zmluvu o majetkovom usporiadaní možno uzavrieť aj pred uzavretím manželstva, zmluva nadobudne účinnosť uzavretím manželstva.

2/ Ak uzatvára zmluvu o majetkovom usporiadaní snúbenec, ktorému súd povolil uzavrieť manželstvo /§ 14 a 15/, zmluvu musí schváliť súd, inak je neplatná.

§ 34

- 1/ Každá zmluva týkajúca sa majetkového usporiadania musí mať písomnú formu. Prejavy vôle manželov musia byť na tej istej listine a ich podpisy musia byť úradne osvedčené.
- 2/ Zmluva sa zapisuje do verejného zoznamu zriadeného osobitným zákonom.

§ 35

- 1/ Zmluva o majetkovom usporiadaní je účinná voči tretím osobám od jej zápisu do verejného zoznamu podľa § 34 odseku 2, okrem ak tretej osobe bol známy obsah zmluvy už skôr.
- 2/ Ak je predmetom zmluvy o majetkovom usporiadaní už existujúca vec zapísaná do verejného zoznamu, zmluva v časti týkajúcej sa tejto veci, nadobudne účinnosť voči tretím osobám zápisom tohto zoznamu, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 36

- 1/ Manželia sa môžu dohodnúť, že do majetkového spoločenstva zahrnú aj majetok, ktorý do neho podľa zákona nepatrí.
- 2/ Manželia môžu zahrnúť do majetkového spoločenstva majetok existujúci i budúci.
- 3/ Manželia sa môžu dohodnúť, že zo zákonného majetkového spoločenstva vylúčia majetok, ktorý by do neho inak patril. Dohoda sa môže týkať len majetku, ktorý nadobudnú v budúcnosti.
- 4/ Zmluva sa môže týkať celého majetku, ako aj jeho častí.

§ 37

- 1/ Manželia môžu upraviť odchylné od zákona správu ich majetkového spoločenstva a dohodnúť sa, že jeden z nich poveruje druhého manžela výlučnou správou časti alebo celého spoločného majetku. Zároveň si môžu vymieniť, ktoré právne úkony musia robiť spoločne alebo na ktoré právne úkony sa vyžaduje súhlas druhého manžela, ktorý majetkové spoločenstvo nespravuje.
- 2/ Manžel, ktorý je poverený správou majetkového spoločenstva, je povinný informovať druhého manžela písomne o stave tohto spoločenstva a predkladať mu účty zo správy v intervaloch, ktoré určuje zmluva o zmene správy zákonného majetkového spoločenstva.
- 3/ Manžel, ktorý poveril druhého manžela výlučnou správou majetkového spoločenstva sa nemôže vopred vzdať práva odvolať toto poverenie. Ak to urobí, zmluva je v tejto časti neplatná.

§ 38

- 1/ Manželia sa môžu dohodnúť, že vyhradia vznik majetkového spoločenstva ku dňu zániku manželstva.
- 2/ Ak manželia vyhradia vznik majetkového spoločenstva ku dňu zániku manželstva smrťou, zmluvu o majetkovom usporiadaní možno považovať za dedičskú zmluvu, ak je urobená vo forme predpísanej pre dedičské zmluvy a spĺňa aj ostatné náležitosti takejto zmluvy.

§ 39

Manželia môžu dohodnúť osobitné pravidlá pre vyporiadanie majetkového spoločenstva pre prípad zániku manželstva alebo zániku majetkového spoločenstva.

§ 40

1/ Manželia sa môžu dohodnúť, že majetkové spoločenstvo počas trvania manželstva nevznikne. V takom prípade bude to, čo každý z manželov nadobudne, tvoriť jeho výlučný majetok.

2/ Práva a povinnosti, týkajúce sa tohto majetku, vykonáva každý z manželov sám.

3/ Manželia si môžu zároveň dohodnúť vzájomné zastupovanie pri správe ich výlučných majetkov.

4/ Uzavretie zmluvy podľa ods. 1 nemá vplyv na vzájomnú vyživovaciu povinnosť manželov ani na povinnosť manželov prispievať na domácnosť.

§ 41

Zmluvou o majetkovom usporiadaní nemožno vylúčiť ani zmeniť ustanovenia § 27 a 28 tohto zákona.

§ 42

Zákonné majetkové spoločenstvo manželov

1/ Do zákonného majetkového spoločenstva patrí majetok, ktorý obidvaja manželia alebo jeden z nich nadobudli za trvania manželstva s výnimkou toho, čo podľa tohto zákona tvorí výlučný majetok každého manžela /§ 45/.

2/ Miera účasti manželov na právach a povinnostiach vyplývajúcich z majetkového spoločenstva počas jeho trvania nie je vyjadrená podielmi.

§ 43

1/ Do majetkového spoločenstva patria výnosy z výlučného majetku jedného manžela po odpočítaní nevyhnutných nákladov vynaložených na tento majetok.

2/ Do majetkového spoločenstva patrí majetková hodnota podielu manžela v obchodnej spoločnosti, ak sa manžel stal za trvania manželstva spoločníkom obchodnej spoločnosti, ako aj majetková hodnota podielu manžela v družstve, ak sa manžel stal za trvania manželstva členom družstva, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

§ 44

Do majetkového spoločenstva manželov nepatrí:

a/ majetok nadobudnutý darom, dedičstvom alebo odkazom ak darca alebo poručiteľ neurčil inak,

b/ majetok, ktorý podľa svojej povahy slúži osobnej potrebe len jedného z manželov,

c/ majetok, ktorý slúži na výkon povolania alebo podnikania len jedného z manželov,

d/ náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv manžela, náhrada za vytrpené bolesti alebo za sťaženie spoločenského uplatnenia,

e/ majetok alebo náhrada, ktorú manžel nadobudol za majetok patriaci do jeho výlučného majetku,

f/ majetok nadobudnutý z výlučného majetku manžela a z majetku patriaceho do majetkového spoločenstva, ak hodnota použitého spoločného majetku je nepatrná

g/ dlhy, ktoré sa týkajú výlučného majetku manžela,

h/ dlhy, z právnych úkonov týkajúcich sa obstarávania iných než bežných záležitostí rodiny, ak manžel urobil právny úkon bez súhlasu druhého manžela alebo bez povolenia súdu / § 28/, ako aj dlhy z právnych úkonov týkajúcich sa záležitostí presahujúcich rámec bežnej správy majetkového spoločenstva, ak manžel urobil právny úkon bez súhlasu druhého manžela alebo bez povolenia súdu /§ 46/.

§ 45

1/ Majetok patriaci do majetkového spoločenstva užívajú a spravujú obidvaja manželia. Spoločne uhrádzajú náklady vynaložené alebo spojené s jeho užívaním, udržiavaním a správou.

2/ Ak sa manželia nedohodnú o výkone práv a povinností vyplývajúcich z majetkového spoločenstva, rozhodne na návrh niektorého z nich súd.

§ 46

1/ Bežnú správu majetku patriaceho do majetkového spoločenstva môže vykonávať každý z manželov sám.

2/Ak ide o záležitosť, ktoré presahuje rámec bežnej správy, manželia musia urobiť právny úkon spoločne alebo ho môže urobiť aj jeden manžel so súhlasom druhého manžela; inak je právny úkon neplatný.

3/Ak zadováženie súhlasu druhého manžela je spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou alebo odmietnutie súhlasu je v zjavnom rozpore so záujmom manželov alebo rodiny, súd môže na návrh manžela povoliť, aby manžel urobil právny úkon sám.

4/ Z právnych úkonov aj len jedného manžela týkajúcich sa majetkového spoločenstva, manželia sú oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne, okrem ak druhý manžel nesúhlasil s právnym úkonom urobeným podľa odseku 2 alebo ak manžel urobil tento právny úkon bez povolenia súdu podľa ods. 3.

§ 47

1/ Manžel, ktorý začal podnikat' môže použiť na začatie podnikania majetok patriaci do majetkového spoločenstva alebo jeho časť len so súhlasom druhého manžela.. inak je právny úkon neplatný. To neplatí, ak ide o použitie majetku nepatrnej hodnoty.

2/Súhlas podľa ods. 1 sa vyžaduje len na prvé použitie majetku patriaceho do majetkového spoločenstva.

3/ Ustanovenie ods. 1 a 2 sa použije aj v prípade, ak má byť majetok použitý ako vklad do obchodnej spoločnosti.

§ 48

1/ Zo závažných dôvodov, najmä ak by ďalšie trvanie majetkového spoločenstva odporovalo dobrým mravom, súd môže na návrh niektorého z manželov zrušiť toto spoločenstvo alebo zúžiť jeho rozsah aj za trvania manželstva.

2/ Ak jeden z manželov začal podnikat', súd na návrh druhého manžela majetkové spoločenstvo zruší alebo zúži jeho rozsah. Ak začali podnikat' obidvaja manželia, návrh môže podať ktorýkoľvek z nich.

3/ Ustanovenie ods. 2 sa použije aj v prípade, ak sa manžel stal neobmedzene ručiacim spoločníkom obchodnej spoločnosti.

§ 50

Ak podnikateľskú činnosť po zrušení majetkového spoločenstva vykonáva podnikateľ spoločne alebo s pomocou manžela, ktorý nie je podnikateľom, rozdelia sa medzi nich príjmy z podnikania v pomere určenom písomnou zmluvou, ak taká zmluva nebola uzavretá, rozdelia sa príjmy rovným dielom.

§ 51

1/ Pohľadávka veriteľa len jedného manžela, ktorá vznikla za trvania manželstva sa pri výkone rozhodnutia uspokojí z jeho výlučného majetku. Len ak tento majetok nestačí na uspokojenie pohľadávky, môže byť uspokojená pri výkone rozhodnutia i z majetku patriaceho do majetkového spoločenstva.

2/ Ak ide o dlh len jedného manžela, ktorý vznikol z jeho trestného činu alebo protiprávneho konania alebo na výživnom, môže byť majetkové spoločenstvo postihnuté len do výšky podielu, ktorý by manželovi pripadol, ak by majetkové spoločenstvo bolo zrušené a vyporiadané podľa ustanovenia § 55.

§ 53

Majetkové spoločenstvo zanikne zánikom manželstva, ako aj v prípadoch ustanovených osobitným zákonom.

§ 54

1/ Ak majetkové spoločenstvo zaniklo alebo bolo zrušené, vykoná sa vyporiadanie spoločných práv a povinností z neho vyplývajúcich podľa zásad obsiahnutých v § 55.

2/ Ak dojde k vyporiadaniu dohodou, manželia si vydajú na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vyporiadali.

3/ Ak sa manželia nedohodnú o vyporiadaní, vykoná vyporiadanie súd na návrh niektorého z manželov.

4/ Do času, kým nie je majetkové spoločenstvo vyporiadané, použijú sa primerane ustanovenia o zákonomnom majetkovom spoločenstve.

§ 55

1/ Pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely obidvoch manželov sú rovnaké.

2/ Každý z manželov môže požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok a musí nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho výlučný majetok.

3/ Pri vyporiadaní sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločného majetku. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a obstarávanie domácnosti.

§ 56

1/ Ak do troch rokov od zániku alebo zrušenia majetkového spoločenstva nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak majetkové spoločenstvo nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku alebo zrušenia vyporiadané rozhodnutím súdu, platí, pokiaľ ide o hnutelné veci, že manželia sa vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z majetkového spoločenstva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastník užíva. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, pohľadávkach a dlhoch, ktoré sú pre manželov spoločné.

2/ Ak sa po vyporiadaní majetkového spoločenstva dohodou manželov alebo rozhodnutím súdu objaví majetok, ktorý nebol zahrnutý v rámci vyporiadania, použije sa ustanovenie ods. 1.

§ 57

Ak za trvania manželstva majetkové spoločenstvo zaniklo alebo bolo zrušené, môže sa obnoviť len rozhodnutím súdu na návrh jedného z manželov.

Piaty diel Zánik manželstva

§ 58

1/ Manželstvo zanikne smrťou manžela alebo vyhlásením za mŕtveho. Ak manžel bol vyhlásený za mŕtveho, manželstvo zanikne dňom, ktorý je uvedený v rozhodnutí ako deň smrti manžela.

2/ Ak rozhodnutie o vyhlásení manžela za mŕtveho bolo zrušené, zaniknuté manželstvo sa neobnoví.

3/ Manželstvo zanikne zmenou pohlavia manžela podľa § 21. O právach a povinnostiach manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových právach a povinnostiach platia obdobne ustanovenia o právach a povinnostiach rozvedených manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch.

Rozvod manželstva

§ 59

1/ Súd môže na návrh niektorého z manželov manželstvo rozviesť, ak je manželstvo tak hlboko a trvalo rozvrátené, že už nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

2/ Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k hlbokému a trvalému rozvratu.

3/ Aj keď je manželstvo rovrátené /ods. 1/, súd manželstvo nerozvedie, ak by rozvod bol:

a/ v zjavnom rozpore so záujmom spoločného maloletého dieťaťa manželov, ktorý je daný dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, alebo

b/ v zjavnom rozpore so záujmom manžela, ktorý rozvrat manželstva podstatnou mierou nezapríčinil, a rozvod manželstva by pociťoval ako závažnú ujmu a za zachovanie manželstva by svedčili mimoriadne okolnosti; to neplatí, ak manželia už spolu nežijú aspoň po dobu troch rokov.

4/ Ak manželia majú spoločné maloleté dieťa, manželstvo nemožno rozviesť, dokiaľ súd nerozhodne alebo nechváli dohodu o úprave práv a povinností rodičov k tomuto dieťaťu na čas po rozvode.

§ 60

1/ Ak manžel podá návrh na rozvod a druhý manžel s návrhom súhlasí, alebo sa k návrhu pripojí, predpokladá sa hlboký a trvalý rozvrat manželstva, ak manželia nežili spolu aspoň jeden rok pred začatím konania o rozvode.

2/ V prípade uvedenom v ods. 1 súd nezisťuje príčiny hlbokého a trvalého rozvratu manželstva a manželstvo rozvedie, ak manželia predložia:

a/ súdom schválenú dohodu o úprave výkonu práv a povinností rodičov k spoločným maloletým deťom na čas po rozvode,

b/ písomnú dohodu s úradne osvedčenými podpismi o vypořádání ich majetkových práv a povinností, prípadne aj o vyživovacej povinnosti na čas po rozvode.

§ 61

1/ Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako rodinné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva oznámiť matričnému úradu, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.

2/ Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako rodinné priezvisko a zároveň si ponechal v poradí uvedené ako druhé svoje predošlé priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva oznámiť matričnému úradu, že upúšťa od používania rodinného priezviska.

Druhá hlava RODIČIA A DETI

Prvý diel Určenie rodičovstva

Materstvo

§ 62

1/ Matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila.

2/ Zmluvy, ktoré sú v rozpore s odsekom 1, sú neplatné.

§ 63

1/ Ak vzniknú pochybnosti o tom, ktorá žena je matkou dieťaťa, materstvo určí súd na základe skutočností zistených o pôrode dieťaťa.

2/ Návrh môže podať žena, ktorá o sebe tvrdí, že je matkou dieťaťa, alebo muž, ktorý o sebe tvrdí, že je otcom dieťaťa alebo ten, kto preukáže, že ma na tomto určení právny záujem.

3/ Ustanovenie ods.1 a 2 sa použijú aj v prípade zapretia materstva.

Otcovstvo

§ 64

- 1/ Ak sa dieťa narodilo počas trvania manželstva alebo pred uplynutím trojstého dňa od jeho zániku alebo vyhlásenia za neplatné, predpokladá sa, že otcom dieťaťa je manžel matky.
- 2/ Ak sa dieťa narodilo žene znovu vydatej, predpokladá sa, že otcom dieťaťa je neskorší manžel, aj keď sa dieťa narodilo pred uplynutím trojstého dňa po tom, čo jej predchádzajúce manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné.

§ 65

- 1/ Manžel môže do jedného roka odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo zaprieť na súde, že je otcom dieťaťa.
- 2/ Ak bola svojprávnosť manžela obmedzená pred uplynutím lehoty na zapretie otcovstva, môže otcovstvo zaprieť jeho opatrovník, a to do jedného roka odo dňa, keď začala plynúť lehota podľa ods.1. Táto lehota opatrovníkovi neskončí skôr, než uplynie šesť mesiacov od jeho ustanovenia do funkcie.
- 3/ Ak bolo rozhodnuté že neskorší manžel nie je otcom dieťaťa znovu vydatej matky, začína plynúť jednoročná lehota na zapretie otcovstva pre skoršieho manžela dňom, keď sa dozvedel o právoplatnosti tohto rozhodnutia.

§ 66

- 1/ Otcovstvo manžela matky možno zaprieť, ak je vylúčené, že je manžel matky otcom dieťaťa.
- 2/ Ak sa dieťa narodilo po rozvode manželstva, avšak v lehote podľa § 64 ods. 1 a iný muž o sebe tvrdí, že je otcom dieťaťa, stačí na zapretie otcovstva manžela matky, ak matka, jej bývalý manžel a muž, ktorý o sebe tvrdí, že je otcom dieťaťa súhlasne prehlásia, že otcom dieťaťa nie je manžel matky, ak súčasne dojde k uznaniu otcovstva podľa § 74.
- 3/ Vyhlásenie podľa odseku 2 možno urobiť pred matričným úradom alebo pred súdom.

§ 67

Otcovstvo voči dieťaťu narodenému v čase medzi stošesťdesiatym dňom a trojstým dňom od vykonania zákroku asistovanej reprodukcie, na ktorý dal manžel matky súhlas, možno zaprieť, len ak sa preukáže, že manželka otehotnela inak.

§ 68

- 1/ Manžel má právo zaprieť otcovstvo voči dieťaťu a matke, ak sú obidvaja nažive, a ak nežije jeden z nich, voči druhému. Ak nežije ani jeden z nich, manžel toto právo nemá.
- 2/ Matka dieťaťa môže do jedného roka od narodenia dieťaťa zaprieť, že otcom dieťaťa je jej manžel. Ustanovenia o zapretí otcovstva manželom sa použijú primerane.

§ 69

- 1/ Dieťa, ktoré nadobudlo plnoletosť, môže podať návrh na zapretie otcovstva manžela matky, a to do troch rokov po dovŕšení plnoletosti.
- 2/ Otcovstvo manžela matky dieťaťa možno zaprieť len vtedy, ak je vylúčené, že manžel matky by mohol byť otcom dieťaťa.

3/ Dieťa má právo zaprieť otcovstvo voči manželovi matky a matke, ak sú obidvaja nažive, a ak matka nežije proti jej manželovi. Ak manžel matky nežije, návrh sa podáva proti opatrovníkovi, ktorého súd ustanovil na tento účel.

§ 70

Podaním návrhu na zapretie otcovstva sa manželovi matky pozastavuje výkon rodičovskej zodpovednosti a jeho vyživovacia povinnosť k dieťaťu.

§ 71

1/ Ak otcovstvo nebolo určené podľa predchádzajúcich ustanovení alebo otcovstvo manžela matky bolo zapreté, predpokladá sa, že otcom dieťaťa je muž, ktorý urobil vyhlásenie o svojom otcovstve spolu s matkou dieťaťa.

2/ Otcovstvo k plnoletému dieťaťu možno podľa odseku 1 určiť len s jeho súhlasom.

§ 72

1/ Súhlasným vyhlásením rodičov možno určiť otcovstvo k dieťaťu ešte nenarodenému, ak je už počaté.

2/ Ak sa dieťa narodilo matke po uzavretí manželstva s iným mužom než s tým, s ktorým urobila vyhlásenie o otcovstve podľa § 71 odseku 1, ustanovenie § 64 ods. 1 sa nepoužije.

§ 73

1/ Súhlasné vyhlásenie rodičov sa musí urobiť pred matričným úradom alebo pred súdom

2/ Rodič, ktorý nie je úplne svojprávný, môže urobiť vyhlásenie iba pred súdom.

§ 74

1/ Ak nemôže matka pre duševnú poruchu posúdiť význam svojho konania alebo ak je zadováženie vyhlásenie je spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou, jej vyhlásenie nie je potrebné.

2/ Ak sa určuje otcovstvo k maloletému dieťaťu a vyhlásenie matky sa podľa odseku 1 nevyžaduje, namiesto matky urobí vyhlásenie opatrovník dieťaťa ustanovený na tento účel.

§ 75

Ak vyhlásenie o určení otcovstva nespĺňa predpísané náležitosti právneho úkonu podľa § 129 a nasl. /všeobecná časť/ matka, otec aj dieťa sa môžu dovolať neplatnosti tohto vyhlásenia v lehotách ustanovených pre zapretie otcovstva.

§ 76

1/ Muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, môže otcovstvo pred súdom zaprieť do jedného roka odo dňa jeho určenia, len ak je vylúčené, že by mohol byť otcom dieťaťa. Ak bolo otcovstvo určené k počatému, ale ešte nenarodenému dieťaťu podľa § 72 odsek 1, lehota začne plynúť až od narodenia dieťaťa.

2/ Aj matka dieťaťa môže v rovnakej lehote zaprieť, že otcom dieťaťa je muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

3/ Ustanovenia § ods. a ods. sa použijú primerane.

§ 77

Muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov nemôže zaprieť otcovstvo podľa § 76 ods. 1, ak v čase vyhlásenia vedel, že nie je otcom dieťaťa.

§ 78

1/ Dieťa, ktoré nadobudlo plnoletosť, môže zaprieť otcovstvo muža, ktoré bolo určené voči nemu súhlasným vyhlásením rodičov v čase jeho maloletosti, ak je vylúčené, že by mohol byť jeho otcom. Návrh treba podať najneskôr do troch rokov odo dňa nadobudnutia plnoletosti.

2/ Ustanovenie § .... ods. .... sa použijú primerane.

§ 79

1/ Ak sa neurčilo otcovstvo podľa predchádzajúcich ustanovení dieťa, matka alebo muž, ktorý o sebe tvrdí, že je otcom dieťaťa môžu navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.

2/ V takomto prípade sa predpokladá, že otcom dieťaťa je muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stošesťdesiat a viac ako tristo dní, ak jeho otcovstvo nevyklučujú závažné okolnosti.

§ 80

Utajenie totožnosti matky podľa osobitného predpisu nebráni uplatneniu práva muža, ktorý o sebe tvrdí, že je otcom, domáhať sa určenia svojho otcovstva.

§ 81

1/ Ak domnelý otec nežije, návrh na určenie otcovstva sa podáva proti opatrovníkovi, ktorého ustanovil súd.

2/ Ak v priebehu konania domnelý otec zomrie, konanie pokračuje proti opatrovníkovi, ktorého súd za tým účelom ustanovil.

§ 82

1/ Ak v priebehu konania o určenie otcovstva zomrie dieťa alebo matka, ktorá podala návrh na začatie konania, môže v konaní pokračovať druhý z nich. Ak v priebehu konania zomrie dieťa, ktoré podalo návrh na určenie otcovstva, môžu do šiestich mesiacov od jeho smrti podať návrh tiež jeho potomkovia, ak preukážu právny záujem na tomto určení.

2/ Ak v priebehu konania zomrie muž, ktorý podal návrh na začatie konania a v konaní nepokračuje matka alebo dieťa, súd konanie zastaví.

§ 83

Ak to vyžaduje zrejmy záujem dieťaťa , súd môže aj bez návrhu začať konanie o zapretí otcovstva, ktoré bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, ak otec dieťaťa takto určený nemôže byť jeho otcom.

Druhý diel Osvojenie

§ 84

- 1/ Osvojenie je prijatie cudzieho dieťaťa za vlastné.
- 2/ O osvojení rozhoduje súd na návrh fyzickej osoby, ktorá chce osvojiť dieťa /ďalej len „osvojiteľ“/.

§ 85

- 1/ Osvojiteľom sa môže stať svojprávna fyzická osoba.
- 2/ Osvojiteľ musí mať osobné predpoklady, najmä osobnostné, morálne a zdravotné pre vytvorenie stabilného a harmonického rodinného prostredia pre dieťa a spôsobom svojho života a života osôb ,ktoré s ním žijú v domácnosti zaručuje, že osvojenie bude v najlepšom záujme dieťaťa. Musí spĺňať požiadavky stanovené osobitným právnym predpisom.
- 3 / Ak to súd považuje za potrebné, zisťuje aj ďalšie skutočnosti rozhodné pre posúdenie vhodnosti osvojiteľa.
- 4/ Ak má osvojiteľ iné deti, zisťuje súd pred rozhodnutím o osvojení ich postoj k osvojeniu, ak sú schopné posúdiť následky osvojenia. Pred zistením stanoviska ich súd poučí o tom, čo je osvojenie, aký je jeho účel a právne následky. Ak niektoré z detí osvojiteľa nesúhlasí s osvojením, možno o osvojení rozhodnúť len vtedy, ak je zrejmé, že osvojením nebudú dotknuté oprávnené záujmy detí osvojiteľa a súčasne je nepochybné, že účel osvojenia nebude ohrozený.

§ 86

- 1/ Osvojiť možno len maloleté dieťa, ak je osvojenie v jeho najlepšom záujme.
- 2/ Požiadavka maloletosti musí byť splnená ku dňu vyhlásenia rozhodnutia o osvojení.

§ 87

- 1/ Osvojiť dieťa môžu manželia, alebo manžel rodiča dieťaťa, alebo pozostalý manžel po rodičovi alebo osvojiteľovi dieťaťa.
- 2/ Z dôvodov hodných osobitného zreteľa môže osvojiť dieťa aj osamelá osoba, ak sú splnené predpoklady, že osvojenie bude v najlepšom záujme dieťaťa.

§ 88

- 1/ Manželia môžu osvojiť dieťa len spoločne.
- 2/ Manžel môže osvojiť dieťa svojho manžela len s jeho súhlasom. Tento súhlas je zároveň aj súhlasom rodiča s osvojením dieťaťa.

§ 89

Pri rozhodovaní o osvojení dieťaťa pozostalým manželom po rodičovi dieťaťa , alebo pozostalým manželom po osvojiteľovi dieťaťa treba brať zreteľ aj na príbuzných rodičov alebo príbuzných zomrelého rodiča alebo osvojiteľa, najmä na jeho rodičov /starých rodičov dieťaťa/ a ich vzťah k dieťaťu.

§ 90

1/ O osvojení nemožno rozhodnúť po smrti osvojiteľa alebo po smrti osvojovaného dieťaťa.
2/ Ustanovenie ods.1 neplatí, ak v priebehu konania o osvojení zomrel jeden z manželov, ktorí podali spoločný návrh na osvojenie, ak sú inak splnené podmienky osvojenia. Za zomrelého manžela pokračuje v konaní opatrovník, ktorého pre tento účel ustanoví súd.
3/ Ak súd rozhodne o osvojení podľa ods. 2, osvojenie má následky spoločného osvojenia manželmi.

§ 91

Osvojiteľom nemôže byť príbuzný osvojenca v priamom rade a súrodenec.

§ 92

Medzi osvojiteľom a osvojencom musí byť vekový rozdiel, aký je obvyklý medzi rodičom a dieťaťom.

§ 93

1/ Na osvojenie sa vyžaduje súhlas osvojovaného dieťaťa, ak je schopné posúdiť následky osvojenia. Ak je dieťa staršie ako 7 rokov a vie vyjadriť svoj názor, jeho súhlas sa vyžaduje vždy.
2/ Dieťa dáva súhlas osobne pred súdom. Súd mu pred vyslovením jeho názoru vysvetlí vhodným spôsobom podstatu osvojenia, jeho účel a právne následky, poučí ho o jeho práve odmietnuť osvojenie a o následkoch takéhoto odmietnutia.
3/ Dieťa môže odvolať svoj súhlas na osvojenie do právoplatnosti rozhodnutia súdu o osvojení.

§ 94

Ak sa na osvojenie nevyžaduje súhlas dieťaťa, dáva súhlas opatrovník, ktorého dieťaťu pre tento účel ustanoví súd. Ak dieťa má ustanoveného poručníka, dáva súhlas s osvojením poručník.

§ 95

1 / Na osvojenie sa vyžaduje súhlas obidvoch rodičov osvojovaného dieťaťa to aj keď sú maloletí.
2/ Súhlas musí spĺňať predpísané náležitosti právneho úkonu podľa ustanovení všeobecnej časti.

§ 96

Matka môže dať súhlas na osvojenie najskôr po uplynutí šiestich týždňov po narodení dieťaťa.

§ 97

1/ Rodič musí dať súhlas osobne pred súdom. Súd ho predtým poučí o podstate osvojenia a následkoch udelenia súhlasu.

2/ Rodič môže dať súhlas s osvojením aj vopred, bez vzťahu ku konkrétnym osvojiteľom, a to osobne pred súdom. Pred udelením súhlasu musí byť písomne poučený o podstate osvojenia a následkoch udelenia súhlasu.

3/ Súhlas s osvojením podľa ods. 2 zahŕňa aj súhlas so zverením dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa podľa § 102. O tomto musí byť rodič pred udelením súhlasu písomne poučený.

§ 98

Rodič môže pred súdom odvolať svoj súhlas s osvojením do momentu, kým nenadobudne právoplatnosť rozhodnutie o zverení dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa podľa § 105.

§ 99

1/ Ak jeden z rodičov zomrel, nie je známy, bol pozbavený práva súhlasu s osvojením alebo bol obmedzený v svojprávnomosti vyžaduje sa na osvojenie len súhlas druhého rodiča. Súhlas len jedného rodiča sa vyžaduje aj vtedy, ak výkon rodičovskej zodpovednosti druhého rodiča bol pozastavený podľa § 145 ods. 2.

2/ Ak obaja rodičia nemôžu dať súhlas s osvojením, pretože zomreli, nie sú známi, boli pozbavení v práva súhlasu s osvojením alebo boli úplne obmedzení v svojprávnomosti alebo im bol výkon rodičovskej zodpovednosti pozastavený podľa § 145 ods. 2 vyžaduje sa súhlas poručníka, ak bol dieťaťu ustanovený. Inak sa vyžaduje súhlas opatrovníka, ktorého ustanoví pre tento účel súd.

3/ Súhlas poručníka sa vyžaduje aj vtedy, ak rodičia boli obmedzení spôsobilosti na právne a rozsah obmedzenia sa vzťahuje aj na súhlas s osvojením, alebo sa síce nevzťahuje, ale rodičia nie sú schopní dostatočne prejavíť svoju vôľu alebo posúdiť následky osvojenia.

§ 100

1/ Súhlas rodiča na osvojenie sa nevyžaduje, ak rodič bol pobavený práva súhlasu s osvojením.

2/ Súd pozbaví rodiča práva súhlasu s osvojením, ak:

a/ súvisle, najmenej po dobu šiestich mesiacov, neprejavoval o dieťa skutočný záujem najmä tým, že o dieťa sa osobne nestaral, nenavštevoval ho, neplnil si voči nemu pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť, nevynaložil riadne úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby sa mohol osobne starať o dieťa, hoci mu v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

b/ súvisle, počas dvoch mesiacov po narodení dieťaťa, neprejavil o dieťa žiadny záujem, hoci mu v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka.

§ 101

1/ O tom, či sa súhlas rodiča podľa § 100 nevyžaduje, rozhodne súd v osobitnom konaní o pozbavení rodiča práva súhlasu s osvojením³ a to na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately alebo aj bez návrhu.

2/ Ak súd rozhodne o tom, že pozbavuje rodiča práva súhlasu s osvojením, dá v konaní o osvojenie namiesto rodiča súhlas s osvojením opatrovník, ktorého mu súd na tento účel ustanoví.

3/ Ak súd pozbaví oboch rodičov alebo jediného žijúceho alebo známeho rodiča práva súhlasu s osvojením, vysloví, že dieťa je osvojiteľné.

§ 102

Na osvojenie dieťaťa do cudziny, ktoré sa uskutočňuje podľa medzinárodných dohovorov sa vyžaduje súhlas Centra pre medzinárodnú ochranu detí a mládeže.

§ 103

Ak muž, ktorý o sebe tvrdí, že je otcom osvojovaného dieťaťa, podá návrh na určenie otcovstva, nemožno rozhodnúť o osvojení, dokiaľ súd nerozhodne o návrhu na určenie otcovstva.

§ 104

1/ Pred osvojením dieťa musí byť na základe rozhodnutia súdu najmenej po dobu deviatich mesiacov v starostlivosti budúceho osvojiteľa.. Budúci osvojiteľ hradí náklady tejto starostlivosti zo svojho.

2/ O zverení dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa rozhodne súd na jeho návrh. Súhlas rodiča so zverení dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa sa vyžaduje len vtedy, ak sa vyžaduje aj jeho súhlas s osvojením. Ustanovenia o súhlase s osvojením a o jeho odvolaní sa použijú primerane aj na súhlas so zverení dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa.

3/ Budúci osvojiteľ vykonáva osobnú starostlivosť o dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Dieťa zastupuje len v bežných záležitostiach a spravuje bežný majetok dieťaťa.

§ 105

Ak je osvojiteľom pestún dieťaťa alebo osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, alebo poručník, ktorý sa o dieťa osobne stará, započíta sa mu do doby podľa § 104 ods. 1 prvej vety, doba, počas ktorej sa o dieťa osobne staral na základe rozhodnutia súdu.

§ 106

- 1/ Starostlivosť budúceho osvojiteľa o zverené dieťa zanikne, ak budúci osvojiteľ nepodá návrh na osvojenie do jedného roka po zverení dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti.
- 2/ Ak starostlivosť budúceho osvojiteľa zanikla podľa ods.1, súd rozhodne o ďalšej starostlivosti o dieťa aj bez návrhu.

§ 107

- 1/ Súd musí pred rozhodnutím o osvojení oboznámiť osvojiteľa, rodičov osvojovaného dieťaťa alebo jeho zákonného zástupcu, a podľa okolností prípadu aj dieťa o všetkých skutočnostiach týkajúcich sa osoby osvojiteľa a dieťaťa. Poučí ich zároveň o účele, podstate a následkoch osvojenia.
- 2/ Súd pred rozhodnutím o osvojení zisťuje informácie o zdravotnom stave rodičov osvojenca a o vývoji zdravotného stavu príbuzných rodičov. So získanými informáciami oboznámi osvojiteľov.

§ 108

Ak je osvojiteľom dieťaťa jeho poručník, nemožno rozhodnúť o osvojení, kým poručník nepredloží súdu správu o výkone poručníctva a záverečný účet zo správy majetku dieťaťa; to platí aj v prípade opatrovníka, ktorý bol ustanovený na správu majetku dieťaťa.

§ 109

- 1/ Osvojením nadobúda osvojenec právne postavenie dieťaťa osvojiteľa. Medzi ním a osvojiteľom vznikne rovnaký vzťah, aký je medzi rodičom a dieťaťom.
- 2/ Osvojením vznikne príbuzenský vzťah aj medzi osvojencom a príbuznými osvojiteľa.

§ 110

- 1/ Osvojením zanikne príbuzenský vzťah osvojenca k jeho rodičom a ostatným príbuzným.
- 2/ Ak je osvojiteľom manžel rodiča osvojenca, zanikne príbuzenský vzťah osvojenca k druhému rodičovi a jeho príbuzným.
- 3/ Ak je osvojiteľom osamelá osoba, zanikne príbuzenský vzťah osvojenca k rodičovi, na ktorého miesto nastúpil osvojiteľ a jeho príbuzným.

§ 111

Osvojením zanikne poručníctvo. Opatrovnictví, pestúnska starostlivosť, náhradná osobná starostlivosť, ústavná starostlivosť, ako aj výchovné opatrenie, ktoré boli dieťaťu nariadené.

§ 112

- 1/ Osvojenec nadobudne osvojením priezvisko osvojiteľa. Spoločný osvojenec manželov nadobudne priezvisko určené pri uzavieraní manželstva pre ich spoločné deti. To platí aj v prípade, ak je osvojiteľom manžel rodiča osvojenca.
- 2/ Na zmenu mena osvojenca sa vzťahuje osobitný zákon.
- 3/ Osvojiteľ sa zapíše v matrike narodených namiesto rodiča osvojenca. Ak je osvojiteľom osamelá osoba, zápis o druhom rodičovi sa nezverejní.

§ 113

1/ Osvojiteľia sú najneskôr do plnoletosti osvojenca povinní oboznámiť ho so skutočnosťou, že bol osvojený a to vhodným spôsobom, primeraným jeho veku.

2/ Na požiadanie osvojenca sú povinní mu poskytnúť všetky informácie o jeho pôvode a rodine.

§ 114

Ak dal súhlas na osvojenie za dieťa opatrovník podľa § 94, môže plnoletý osvojenec do jedného roka od plnoletosti podať návrh na zrušenie osvojenia.

§ 115

Osvojenec môže byť znovu osvojený.

Tretí diel

Práva a povinnosti rodičov a detí

Všeobecné ustanovenia

§ 116

1/ Práva a povinnosti medzi rodičmi a deťmi vznikajú narodením alebo osvojením dieťaťa. Týchto práv a povinností sa rodičia ani deti nemôžu vzdať, odmietnuť ich, ani inak s nimi disponovať.

2/ Obaja rodičia sú vo vzťahu k deťom rovnoprávni a deti majú rovnaké práva a povinnosti voči každému z rodičov.

3/ Rodičia a deti majú povinnosť vzájomne sa rešpektovať, pomáhať si, vyživovať sa a spolupracovať pri starostlivosti o dieťa a jeho riadnu výchovu a pri starostlivosti o spoločnú domácnosť a zabezpečovanie potrieb rodiny.

§ 117

Právne postavenie dieťaťa

1/ Dieťa má právo obdržať všetky informácie, týkajúce sa jeho osoby. Rodičia sú povinní informovať ho o všetkých skutočnostiach, ktoré sa ho týkajú a pred každým rozhodnutím o podstatnej záležitosti primeraným spôsobom aj o skutočnostiach, ktoré môžu mať vplyv na jeho rozhodnutie. Sú povinní vysvetliť mu následky každého jeho rozhodnutia a vytvoriť podmienky pre to, aby si mohlo utvoriť svoj názor. Dieťa má právo svoj názor slobodne vyjadriť a jeho názoru musí byť venovaná náležitá pozornosť.

2/ Ak dieťa nesúhlasí s rozhodnutím rodičov v podstatnej záležitosti, týkajúcej sa jeho osoby alebo majetku, má právo požiadať, aby rozhodol súd.

3/ Ak má dieťa príjmy z vlastnej práce alebo majetku a žije v spoločnej domácnosti s rodičmi, je povinné prispievať primerane na úhradu potrieb domácnosti. Ak túto povinnosť neplní dobrovoľne, určí ju na návrh rodiča súd.

4/ Dieťa je povinné správať sa tak, aby boli naplnené ciele jeho riadnej výchovy, najmä rešpektovať oprávnené požiadavky rodičov, plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam a vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť pre neho ohrozujúci.

§ 118

Práva a povinnosti rodičov podľa predchádzajúceho ustanovenia majú aj osoby, ktoré sú povinné dieťať vychovávať, zastupovať alebo spravovať jeho majetok, resp. osoby, ktorým bolo dieťa zverené do náhradnej starostlivosti, ak rodičia svoju povinnosť nesplnia alebo nemôžu splniť alebo ak nemôžu svoje právo využiť.

§ 119

- 1/ Meno dieťaťa sa určuje dohodou rodičov. Ak sa rodičia na mene nedohodnú, určí ho aj bez návrhu súd.
- 2/ Meno dieťaťa určuje jeden rodič len v prípade, ak druhý rodič nie je známy alebo zomrel. Ak dôjde po určení mena dieťaťa k určeniu otcovstva, bude mať dieťa meno, na ktorom sa rodičia pri určení otcovstva dohodli alebo ktoré určil súd, ak k dohode rodičov nedošlo.
- 3/ Ak nemožno určiť meno dieťaťa inak, určí ho aj bez návrhu súd.

§ 120

- 1/ Dieťa narodením nadobúda rodinné priezvisko rodičov, alebo priezvisko jedného z nich, určené ich vyhlásením pri uzavretí manželstva, resp. určené vyhlásením o určení otcovstva.
- 2/ Ak otec dieťaťa nie je v čase narodenia známy, nadobúda dieťa priezvisko matky. Ak dôjde po určení priezviska k určeniu otcovstva, bude mať dieťa priezvisko, na ktorom sa rodičia pri určení otcovstva dohodli alebo ktoré určil súd, ak k dohode rodičov nedošlo.
- 3/ Ak nemožno určiť priezvisko dieťaťa inak, určí ho aj bez návrhu súd.

§ 121

- 1/ Zmena mena a zmena priezviska dieťaťa sa vždy považuje za podstatnú záležitosť, týkajúcu sa jeho osoby. Ak ide o dieťa, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, vyžaduje sa k zmene mena alebo priezviska jeho výslovný súhlas. Ak dieťa nemôže svoj súhlas so zmenou mena alebo priezviska vyjadriť, vyžaduje sa súhlas súdu.
- 2/ Ak rodičia uzavrujú manželstvo po narodení svojho dieťaťa a toto dieťa má odlišné priezvisko, než ktoré určili ako priezvisko pre ich spoločné deti, môžu pri uzavretí manželstva súhlasne vyhlásiť, že priezvisko určené pre ich spoločné deti bude mať aj toto dieťa.
- 3/ Ak uzavrie manželstvo matka dieťaťa, ktorého otec nie je známy, môžu manželia pri uzavretí manželstva súhlasne vyhlásiť, že priezvisko určené pre ich spoločné deti bude mať aj toto dieťa.

§ 122

Meno a priezvisko dieťaťa nemožno podľa predchádzajúcich ustanovení zmeniť po tom, čo dieťa nadobudlo plnoletosť.

Rodičovská zodpovednosť

§ 123

- 1/ Rodičovskú zodpovednosť tvorí súhrn práv a povinností rodičov, ktorých účelom je zabezpečiť morálne a materiálne blaho dieťaťa a chrániť jeho práva a oprávnené záujmy. Nadobudnutím plnoletosti dieťaťa zanikne.
- 2/ Rodičovská zodpovednosť zahŕňa výchovu, zastupovanie a správu majetku dieťaťa.

§ 124

- 1/ Rodičovskú zodpovednosť vykonávajú obaja rodičia spoločne.
- 2/ Určujúcim hľadiskom pri výkone rodičovskej zodpovednosti je najlepší záujem dieťaťa.
- 3/ Výkon rodičovskej zodpovednosti je právom a povinnosťou rodičov. Rodičia sú zodpovední za riadny výkon rodičovskej zodpovednosti.
- 4/ Súd je povinný viesť rodičov k jej dobrovoľnému riadnemu výkonu a v prípade sporov k ich zmierlivému vyriešeniu.

§ 125

- 1/ Rodičovskú zodpovednosť vykonáva len jeden rodič, ak druhý rodič zomrel, nie je známy, nie je úplne svojprávny, bol pozbavený výkonu rodičovskej zodpovednosti alebo mu bol jej výkon pozastavený.
- 2/ Ak ani jednému rodičovi nepatrí výkon rodičovskej zodpovednosti z dôvodov, uvedených v ods. 1, súd ustanoví dieťaťu poručníka.

§ 126

- 1/ O záležitostiach dieťaťa rozhodujú rodičia spoločne po vzájomnej dohode.
- 2/ Ak rozhodne len jeden z rodičov a ide o bežnú záležitosť dieťaťa, predpokladá sa, že druhý rodič s rozhodnutím súhlasí.
- 3/ O podstatných záležitostiach, týkajúcich sa osoby alebo majetku dieťaťa, rozhodujú rodičia vždy spoločne. Ak niektorý rodič nekoná alebo ak sa rodičia nedohodnú, rozhodne súd. Rozhodnutie súdu nie je potrebné, ak ide o záležitosť, neumožňujúcu odklad.
- 4/ Podstatnou záležitosťou je každá záležitosť, ktorá môže dlhodobo alebo trvale ovplyvniť záujmy dieťaťa, najmä miesto jeho pobytu, správa majetku, štátne občianstvo, udelenie alebo odmietnutie súhlasu na poskytnutie zdravotnej starostlivosti, rozhodnutie o príprave na budúce povolanie dieťaťa, výber školského zariadenia alebo ďalšie vzdelávanie dieťaťa.

§ 127

- 1/ Výchova dieťaťa zahŕňa najmä právo a povinnosť rodičov mať dieťa u seba, určiť miesto jeho pobytu, osobne sa o neho starať, chrániť jeho záujmy, usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad.
- 2/ Rodičia majú rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa. Majú povinnosť byť osobným životom, správaním, prístupom k práci a dodržiavaním zákonov príkladom svojim deťom.
- 3/ Pri výchove dieťaťa nesmú rodičia používať fyzické alebo psychické násilie, ani iné neprimerané výchovné prostriedky, ktoré môžu ohroziť život, zdravie alebo duševný, telesný a citový vývoj dieťaťa.

4/ Riadna výchova dieťaťa má za cieľ smerovať k všestrannému rozvoju jeho osobnosti a príprave na samostatný zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu zásad ľudskosti, slušnosti, úcty, morálky a etiky.

§ 128

Na výchove dieťaťa je povinný sa podieľať aj manžel, ktorý nie je rodičom dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v domácnosti. Je však povinný pri výchove rešpektovať prednostné výchovné pôsobenie rodičov dieťaťa a ich pokyny.

§ 129

Rodič, ktorý nie je úplne svojprávny, sa môže o svoje dieťa osobne starať, ak je schopný túto starostlivosť vykonávať riadne. Nad výkonom jeho starostlivosti môže súd určiť dohľad.

§ 130

1/ Rodičia zastupujú svoje dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé. V bežných záležitostiach môže dieťa zastúpiť ktorýkoľvek z rodičov aj samostatne. V podstatných záležitostiach dieťa zastupujú obaja rodičia spoločne, okrem, ak v súlade so zákonom rozhodoval len jeden z nich.

2/ Rodič nemôže zastúpiť svoje dieťa, ak ide o právny úkon, pri ktorom by mohlo dôjsť k stretu záujmov medzi ním a dieťaťom alebo medzi jeho deťmi navzájom.

3/ Rodič nemôže zastúpiť svoje dieťa, ak ide o právny úkon, pri ktorom by mohlo dôjsť k stretu záujmov medzi jeho manželom a dieťaťom. To platí aj v prípade pera rodiča.

4/ Ak nemôže dieťa zastúpiť žiadny z rodičov, zastúpi ho opatrovník ustanovený súdom.

§ 131

1/ Rodičia sú povinní spravovať majetok dieťaťa s náležitou starostlivosťou.

2/ Na právne úkony rodičov, presahujúce rámec bežnej správy majetku dieťaťa, je potrebné schválenie súdom.

§ 132

1/ Rodičia nespravujú majetok dieťaťa, ktorý nadobudlo darovaním, dedením alebo odkazom, ak ich darca alebo porúčiteľ zo správy majetku alebo jeho časti vylúčil. Ak darca alebo porúčiteľ neurčil pre tento prípad správcu, ustanoví súd za týmto účelom dieťaťu opatrovníka pre správu majetku.

2/ Ak darca alebo porúčiteľ neurčil správcovi spôsob správy majetku, použijú sa primerane ustanovenia o opatrovníkovi pre správu majetku.

§ 133

1/ Výnosy z majetku dieťaťa sa v prvom rade použijú na úhradu nákladov spojených spojených udržiavaním majetku a s jeho správou. sa môžu použiť predovšetkým na výživu dieťaťa.

2/ Po úhrade nákladov podľa odseku 1, možno zvyšnú časť výnosov použiť na výživu dieťaťa a úhradu potrieb domácnosti, v ktorej dieťa žije.

3/ Majetok dieťaťa možno použiť len so súhlasom súdu, ak je to nevyhnutné na ochranu záujmov dieťaťa.

§ 134

1/ Do 30 dní po dovŕšení plnoletosti sú rodičia povinní odovzdať dieťaťu majetok, ktorý spravovali.

2/ Dieťa má právo požiadať rodičov o predloženie správy o nakladaní s majetkom; toto právo zanikne, ak sa neuplatnilo najneskôr do jedného roka od dovŕšenia plnoletosti. Rodičia sú povinní takúto správu predložiť v lehote 1 mesiaca od doručenia žiadosti.

§ 135

1/Ak sú záujmy dieťaťa pri správe majetku ohrozené a rodičia sami neurobili alebo nie sú schopní urobiť vhodné opatrenia na ochranu majetkových práv dieťaťa, súd môže ustanoviť dieťaťu opatrovníka na správu majetku alebo jeho časti.

2/ Súd môže ustanoviť opatrovníka na správu majetku dieťaťa aj na návrh rodičov.

§ 136

1/Pred rozhodnutím súdu, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovskej zodpovednosti k maloleťmu dieťaťu, najmä určí, kto sa bude o dieťa osobne starať a ako má každý z rodičov prispievať na jeho výživu.

2/ Rozhodnutie o úprave výkonu rodičovskej zodpovednosti a výživnom môže byť nahradená dohodou rodičov, ktorá k svojej platnosti potrebuje schválení súdu.

3/ Súd dohodu schváli v znení, na ktorom sa rodičia dohodli, ak neodporuje zákonu alebo záujmom maloletého dieťaťa.

§ 137

1/ Dieťa môže byť zverené do osobnej starostlivosti jedného rodiča alebo do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov.

2/ Pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti súd dbá, aby boli naplnené ciele riadnej výchovy dieťaťa a rovnocenné postavenie rodičov v právach aj povinnostiach k dieťaťu.

§ 138

1/ Ak sú obaja rodičia spôsobilí dieťa riadne vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť záujem, zverí súd dieťa do striedavej osobnej starostlivosti, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

2/ Súd pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov posúdi jej vhodnosť predovšetkým so zreteľom na vek dieťaťa a jeho potreby, citové väzby dieťaťa k obidvom rodičom a k členom domácnosti, vzdialenosť bydlísk rodičov, v ktorých bude dieťa počas striedavej starostlivosti bývať, školskú dochádzku, mimoškolské aktivity dieťaťa, schopnosť rodičov dohodnúť sa o spôsobe a pravidlech výchovy.

§ 139

1/ Pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného rodiča súd zohľadní v prvom rade to, ktorý z rodičov je viac schopný zabezpečiť naplnenie cieľov riadnej výchovy dieťaťa.

2/ Do úvahy vezme najmä spôsobilosť každého z rodičov dieťa riadne vychovávať, schopnosť rešpektovať práva dieťaťa a jeho potreby, rešpektovať práva druhého rodiča podieľať sa na výchove dieťaťa, doterajší výchovný vplyv každého z rodičov a mieru ich starostlivosti o dieťa, vek dieťaťa, jeho vývinové potreby, vzťah ku každému z rodičov osobitne a vzťah k blízkym osobám každého z rodičov.

§ 140

1/ Rodičia alebo rodič, ktorý nemá dieťa vo svojej osobnej starostlivosti, má právo stykať sa so svojim dieťaťom.

2/ Právo styku zahŕňa právo na stretávanie sa s dieťaťom, právo na komunikáciu a právo na informácie o dieťati.

3/ Právo styku má aj rodič, ktorému nepatrí výkon rodičovskej zodpovednosti a to v rozsahu, ktorý určí súd na návrh rodiča.

§ 141

1/ Ak je dieťa v osobnej starostlivosti jedného rodiča, rodičia sa o styku druhého rodiča s dieťaťom dohodnú. Ak k dohode nedôjde, upraví styk súd na návrh niektorého z nich, pričom vezme do úvahy dôvody, pre ktoré k dohode nedošlo.

2/ Ak je dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti, dohodnú sa rodičia o styku s dieťaťom s osobou, ktorá má dieťa zverené. Ak k dohode nedôjde, upraví styk súd na návrh niektorého z nich.

3/ Ak osoba, ktorej je dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestún, opakovane bezdôvodne bráni v styku rodiča s dieťaťom, zmení súd aj bez návrhu rozhodnutie o zverení do náhradnej starostlivosti.

§ 142

1/ Ak je to potrebné v záujme dieťaťa, súd môže stretávanie dieťaťa s rodičom obmedziť alebo zakázať. Obmedzenie sa môže týkať najmä formy stretávania, rozsahu stretávania, jeho miesta alebo povinnej účasti osôb, ktoré určí súd.

2/ Dieťa má právo stretávať sa so starými rodičmi alebo inými blízkymi osobami, ku ktorým ho viaže citové puto, ak je to v jeho záujme. Ak rodičia, alebo niektorý z nich so stretávaním neodôvodnene nesúhlasí, bráni mu alebo ho sťažuje, môže upraviť stretávanie súd na návrh blízkej osoby alebo dieťaťa.

§ 143

1/ Rodič, ktorý nemá dieťa zverené do osobnej starostlivosti, má právo na komunikáciu s dieťaťom, ktorá zahŕňa všetky formy ústnej a písomnej komunikácie v takom rozsahu, aby bol zabezpečený primeraný rozsah styku. V prípade, ak sa rodičia na primeranej komunikácii s dieťaťom nedohodnú, rozhodne na návrh niektorého z nich súd.

2/ Ak je to potrebné v záujme dieťaťa, súd môže komunikáciu dieťaťa s rodičom obmedziť alebo zakázať. Obmedzenie sa môže týkať najmä rozsahu komunikácie, jej formy alebo povinného dohľadu osôb, ktoré určí súd.

§ 144

Rodič, ktorý nemá dieťa v osobnej starostlivosti má právo na pravidelné informácie o dieťati a druhý rodič je povinný mu ich poskytnúť. Ak sa rodičia o poskytovaní informácii nedohodnú, rozhodne na návrh, niektorého z nich súd.

§ 145

Ak rodičia dieťaťa spolu nežijú a nedohodnú sa o výkone rodičovskej zodpovednosti a výživnom, rozhodne súd aj bez návrhu. Ustanovenia § 136 až 144 sa použijú primerane.

§ 146

- 1/ Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie alebo dohodu o výkone rodičovskej zodpovednosti a výživnom alebo o výkone práva styku.
- 2/ Ak niektorý rodič bráni opakovane druhému rodičovi zúčastňovať sa na výchove dieťaťa, vrátane styku s ním, zmení súd aj bez návrhu rozhodnutie o úprave rodičovskej zodpovednosti tak, aby bol zachovaný cieľ riadnej výchovy.

Štvrtý diel **Výchovné a sankčné opatrenia**

§ 147

- 1/ Každý môže oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obci alebo súdu nevhodné správanie detí alebo neplnenie či porušovanie rodičovských práv a povinností.
- 2/ Ak to vyžaduje záujem dieťaťa môže orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo súd uložiť výchovné opatrenie podľa osobitného zákona.
- 3/ Výchovné opatrenie, ktorým sa dieťa odníme zo starostlivosti rodičov proti ich vôli môže uložiť len súd.

§ 148

- 1/ Ak rodičovi bráni vo výkone rodičovskej zodpovednosti závažná prekážka a ak je to v záujme dieťaťa, súd môže pozastaviť výkon jeho rodičovskej zodpovednosti.
- 2/ Závažnou prekážkou je aj dlhodobý neznámy pobyt rodiča, ktorý nemožno zistiť ani pri vynaložení všetkého úsilia.
- 3/ Ak rodič riadne nevykonáva rodičovskú zodpovednosť alebo niektorú jej zložku, zneužíva jej výkon alebo zanedbáva výchovu dieťaťa, vrátane práva styku, súd obmedzí tomuto rodičovi výkon jeho rodičovskej zodpovednosti. V rozhodnutí uvedie rozsah práv a povinností, na ktoré sa obmedzenie vzťahuje.
- 4/ Ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s dieťaťom alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd ho výkonu rodičovskej zodpovednosti pobaví.

5/ Ak je dieťa zverené do náhradnej starostlivosti a rodič napriek poskytnutej pomoci trvalo neprejavuje záujem o dieťa, súd mu môže výkon rodičovskej zodpovednosti obmedziť alebo ho tohoto výkonu pozbaviť.

§ 149

1/ Ak boli uložené výchovné a sankčné opatrenia podľa predchádzajúcich ustanovení, sleduje súd sústavne ich výkon a podľa potreby ich dopĺňa, mení a kombinuje tak, aby zabezpečil všestranné podmienky pre riadnu výchovu dieťaťa a napĺňanie jej cieľov.

2/ Súd zruší uložené výchovné alebo sankčné opatrenie, ak jeho ďalšie trvanie nie je účelné a ak je to v záujme maloletého.

Tretia hlava **VÝŽIVNÉ**

§ 186

Právo na výživné a vyživovaciu povinnosť majú tí, ktorým to tento zákon ukladá.

Pravidlá pre určenie výživného

§ 187

1/ Pri určení výživného sa vychádza z odôvodnených potrieb oprávneného s ohľadom na jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Ak je oprávneným maloleté dieťa, prihliada sa na jeho majetok, len ak je životná úroveň povinného nižšia než životná úroveň dieťaťa.

2/ Prihliada sa tiež na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného a to aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako sa prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné má prednosť pred neprimeranými výdavkami povinného.

3/ Pri určení výživného treba zohľadniť aj počet osôb, povinných poskytovať oprávnenému výživu a ich možnosti, schopnosti a majetkové pomery.

§ 188

Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore a dobrými mravmi.

§ 189

1/ Ak nie je ustanovené inak, platí sa výživné v pravidelných opakujúcich sa plneniach, ktoré sú splatné vždy na mesiac dopredu.

2/ Príslušenstvom výživného je úrok z omeškania, ak je povinný v omeškani s plnením výživného, ktoré sa stalo splatným po rozhodnutí súdu.

3/ Proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné.

§ 190

1/ Právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

2/ Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného a ostatné práva na peňažné plnenia vyplývajúce z tohto zákona sa premlčujú.

§ 191

1/ Oprávnený a povinný sú povinní sa o výživnom dohodnúť. Ak ide o výživné pre maloleté dieťa, musí dohodu schváliť súd. Ak sa oprávnený a povinný nedohodnú, upraví výživné súd, pričom vezme do úvahy dôvody, pre ktoré nebola dohoda uzavretá.

2/ Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena výživného možná len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

3/ Právo na výživné zanikne, ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo výživné určené.

Ak dôjde k zániku vyživovacej povinnosti alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia.

§ 192

1/ Kto celkom alebo sčasti splnil za iného vyživovaciú povinnosť, je oprávnený od neho požadovať úhradu tohto plnenia.

2/ Toto právo sa premlčuje podľa prvej časti tohto zákona.

§ 193

(1) Vyživovaciú povinnosť voči deťom majú v prvom rade ich rodičia. Trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

(2) Dieťa má právo na rovnakú životnú úroveň, akú majú jeho rodičia.

(3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciú povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

§ 194

(1) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ako sa ktorý z rodičov o dieťa osobne stará, ako aj na iné plnenia, ktoré v prospech dieťaťa poskytuje. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

(2) Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

(3) Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

(4) Ak možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú určiť výživné v rozsahu presahujúcom odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť, že časť výživného presahujúca odôvodnené potreby dieťaťa bude ukladaná na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorého určí súd. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

§ 195

(1) Ak rodič odmieta preukázať súdu všetky podklady na určenie výživného, neumožní súdu sprístupnenie údajov chránených podľa osobitného predpisu ako aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie, platí, že výška jeho priemerného mesačného príjmu je dvadsaťpäť násobok sumy životného minima.

(2) U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval.

§ 196

Ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, súd môže rozhodnúť o povinnosti zložiť peňažnú sumu na výživné, ktoré sa stane splatné až v budúcnosti, na osobitný účet zriadený v prospech maloletého dieťaťa rodičom, ktorého určí súd. V rozhodnutí uvedie spôsob, akým sa z tohto účtu zabezpečí v prospech maloletého dieťaťa pravidelné mesačné poukazovanie určených súm na výživné.

§ 197

(1) Ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

(2) Súd postupuje rovnako aj v prípade, ak rodičia spolu žijú, ale jeden z nich svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu dobrovoľne neplní.

(3) Výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

§ 198

Deti, ktoré sú schopné samé sa živiť, sú povinné zabezpečiť svojim rodičom primeranú výživu, ak to potrebujú.

§ 199

(1) Každé dieťa plní vyživovaciu povinnosť voči rodičom v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a k majetkovým pomerom ostatných detí.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi a poskytovanie výživy rozvedenému manželovi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

§ 200

Predkovia a potomkovia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť iba v prípade, ak to nevyhnutne potrebujú.

§ 201

(1) Ak potomkovia nemôžu svoju vyživovaciu povinnosť plniť, prechádza táto povinnosť na predkov. Vzdialenejší príbuzní majú vyživovaciu povinnosť, len ak ju nemôžu plniť bližší príbuzní.

(2) V prípade, že súd určí výživné pre maloleté dieťa, ustanovenia § 194 a 195 sa použije primerane.

§ 202

Každý z príbuzných na rovnakom stupni plní vyživovaciu povinnosť v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a k majetkovým pomerom ostatných príbuzných.

§ 203

(1) Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní tak, aby životná úroveň oboch manželov bola zásadne rovnaká, určí jej rozsah súd na návrh manžela.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

§ 204

(1) Rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu plnil výživné tak, aby jeho životná úroveň bola primeraná životnej úrovni, ktorú mal pred rozvodom manželstva. Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah výživného na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

(2) Rozvedení manželia sa môžu dohodnúť, že výživné podľa odseku 1 sa uhradí jednorázovým plnením.

(3) Výživné na rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, alebo priznať výživné aj po uplynutí doby piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode, ak rozvedený manžel, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom vyžadujúci sústavnú opateru.

§ 205

Právo na výživné zanikne, ak oprávnený manžel uzavrie nové manželstvo alebo ak povinný manžel zomrie.

§ 206

(1) Otec dieťaťa, za ktorého matka dieťaťa nie je vydatá, je povinný najdlhšie po dobu dvoch rokov, najneskôr odo dňa pôrodu prispievať matke na primeranú výživu, ako aj primerane prispieť na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

(2) Súd môže na návrh tehotnej ženy uložiť mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné, aby poskytol vopred sumu potrebnú na zabezpečenie jej výživy a na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom podľa odseku 1.

(3) Súd môže taktiež na návrh tehotnej ženy uložiť mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné, aby poskytol vopred sumu potrebnú na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by žene patrila materská dovolenka podľa osobitného predpisu.

Štvrtá hlava PORUČNÍCTVO, OPATROVNÍCTVO A NÁHRADNÁ STAROSTLIVOSŤ

Prvý diel Poručníctvo

§ 173

- 1/ Súd ustanoví poručníka, ak rodičia dieťaťa zomreli, nie sú známi, nie sú úplne svojprávní, boli pobavení výkonu rodičovskej zodpovednosti alebo im bol jej výkon pozastavený.
- 2/ Poručník sa ustanoví, ak matka dieťaťa písomne požiadala o utajenie svojej totožnosti podľa osobitného zákona.

§ 174

- 1/ Súd ustanoví poručníka len čo sa dozvie, že je tu zákonom ustanovený dôvod
- 2/ Dovtedy, kým nie je dieťaťu ustanovený poručník, alebo dovtedy, kým sa ustanovený poručník neujme svojej funkcie, vykonáva opatrovníctvo orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.

§ 175

- 1/ Ak to nie je v rozpore so záujmom dieťaťa, za poručníka sa ustanoví predovšetkým ten, koho označili rodičia.
- 2/ Ak niet takej osoby alebo ak poručníctvo odmietla, za poručníka sa ustanoví niekto z príbuzných alebo osôb blízkych dieťaťu alebo jeho rodine, ak rodič takúto osobu z poručníctva svojho dieťaťa výslovne nevylúčil alebo osoba poručníctvo neodmietla.
- 3/ Inak sa za poručníka ustanoví iná fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, s ustanovením za poručníka súhlasí a spôsobom svojho života zaručuje, že bude vykonávať funkciu v najlepšom záujme poručenca.
- 4/ Ak niet vhodnej fyzickej osoby, za poručníka sa ustanoví obec a v prípade maloletého dieťaťa bez sprievodu orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately podľa osobitného zákona.

§ 176

- 1/ Poručník sa stará o osobu maloletého dieťaťa, zastupuje ho a spravuje jeho majetok namiesto rodičov.
- 2/ Ak sa poručník nestará osobne o dieťa, dohliada na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa poručencom poskytuje.
- 3/ Na vzťahy medzi poručníkom a poručencom sa primerane vzťahujú ustanovenia o právach a povinnostiach rodičov a detí.

§ 177

- 1/ Každé rozhodnutie poručníka v podstatnej záležitosti týkajúcej sa osoby poručenca, jeho majetku ako aj zastúpenia vyžaduje schválenie súdu.
- 2/ Poručník ustanovený dieťaťu, ktorého rodič alebo rodičia vykonávajú bežnú osobnú starostlivosť o dieťa podľa § 124 informuje o rozhodnutiach v podstatných záležitostiach týkajúcich sa poručenca aj tohto rodiča alebo rodičov.

§ 178

- 1/ Poručník po svojom ustanovení do funkcie bezodkladne, najneskôr do troch mesiacov predloží súdu súpis majetku poručenca; platí to aj o majetku, ktorý poručenec nadobudne neskôr.
- 2/ Ak je majetok nepatrný, súd môže oslobodiť poručníka od tejto povinnosti.

§ 179

- 1/ Poručník je povinný spravovať majetok poručenca s náležitou starostlivosťou.
- 2/ Poručník nespravuje majetok, ktorý poručenec nadobudol darovaním, dedičstvom alebo odkazom, ak ho darca alebo poručiteľ výslovne zo správy tohto majetku alebo jeho časti vylúčil. Majetok spravuje osoba, ktorú darca alebo poručiteľ určil. Ak takúto osobu neurčil, majetok spravuje opatrovník ustanovený súdom.
- 3/ Ak je majetok rozsiahly alebo správa majetku poručenca zložitá, súd môže na návrh poručníka ustanoviť opatrovníka pre správu majetku alebo pre jeho časť.
- 4/ Bez návrhu môže súd poručenecovi ustanoviť opatrovníka pre správu majetku, ak majetkovým záujmom dieťaťa hrozí ujma.

§ 180

- 1/ Poručník predkladá súdu výročnú správu o osobe poručenca a jeho majetku.
- 2/ Správa o osobe poručenca obsahuje najmä informácie o jeho vývoji, zdravotnom stave a osobitných potrebách.
- 3/ Správa o nakladaní s majetkom poručenca obsahuje najmä informácie o výnosoch, investíciách, ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom.
- 4/ Súd môže oslobodiť poručníka od podávania podrobného vyúčtovania zo správy majetku, ak výnosy z majetku poručenca pravdepodobne nepresahujú náklady na jeho výchovu a výživu. V tom prípade predloží len správu o hospodárení s majetkom.

§ 181

- 1/ Poručník vykonáva svoju funkciu bezodplatne. Má však právo žiadať náhradu nákladov spojených so správou majetku poručenca v prvom rade z výnosov majetku, a ak tieto nepokryjú náklady aj z podstaty majetku.
- 2/ Ak je správa majetku poručenca spojená so značnou námahou, súd môže poručníkovi na jeho návrh priznať z výnosov tohto majetku primeranú odmenu ročne alebo pri skončení poručníctva., to neplatí, ak je poručníkom obec alebo orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.
- 3/ Odmena poručníka podľa ods. 2 musí byť primeraná, najviac vo výške 10 % z dosiahnutého výnosu majetku dieťaťa v kalendárnom roku, za ktorý sa vyúčtovanie podáva.

Do výnosov majetku podľa prvej vety sa nezapočítava výnos z toho majetku, ktorý poručník nespravuje.

§ 182

- 1/ Súd odvolá poručníka z výkonu poručníctva na jeho návrh.
- 2/ Súd odvolá poručníka, ak sa stane pre výkon funkcie poručníka nespôsobilý alebo ak porušuje povinnosti alebo zneužíva práva vyplývajúce z poručníctva.

§ 183

- 1/ Poručníctvo zanikne smrťou poručníka alebo smrťou poručenca.
- 2/ Poručníctvo zanikne dosiahnutím plnoletosti poručenca alebo ak odpadol dôvod, pre ktorý bol poručník ustanovený.

§ 184

- 1/ Poručník najneskôr do troch mesiacov po skončení poručníctva predloží súdu záverečnú správu o výkone svojej funkcie a záverečné vyúčtovanie zo správy majetku poručenca. Ak poručenec mal iba nepatrný majetok, súd ho môže oslobodiť od povinnosti záverečného vyúčtovania.
- 2/ Poručník po skončení poručníctva odovzdá najneskôr do tridsiatich dní poručencom, jeho zákonnému zástupcovi alebo jeho dedičom majetok, ktorý spravoval.
- 3/ Ak bol majetok poručenca rozsiahly alebo jeho správa zložitá, súd môže na žiadosť poručníka lehoty uvedené v ods. 1 a 2 predĺžiť.

Druhý diel Opatrovníctvo

§ 185

- 1/ Súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka v prípadoch stanovených zákonom
- 2/ Súd môže ustanoviť maloletému dieťaťu opatrovníka aj z iných dôvodov, ak je to potrebné a zároveň je to v záujme dieťaťa.

§ 186

- 1/ Za opatrovníka možno ustanoviť fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ak spĺňa predpoklad, že funkciu opatrovníka bude vykonávať v záujme dieťaťa /opatrovanca/.
- 2/ Za opatrovníka možno ustanoviť obec alebo orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.
- 3/ Orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately nemôže byť ustanovený za opatrovníka pre správu majetku dieťaťa.
- 2/ Súd vymedzí rozsah práv a povinností opatrovníka tak, aby bol splnený účel, na ktorý bol opatrovník ustanovený, a aby boli dostatočne chránené záujmy dieťaťa.

§ 187

- 1/ Opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme dieťaťa.

2/ Na vzťahy medzi opatrovníkom a opatrovancom sa vzťahujú primerane ustanovenia o poručníctve.

§ 188

1/ Opatrovník pre správu majetku sa ustanovuje na ochranu majetkových práv maloletého dieťaťa.

2/ Súd vymedzí konkrétny rozsah majetku, ktorý bude opatrovník spravovať, a spôsob hospodárenia s ním. Na nakladanie s majetkom, ktoré nie je bežné, opatrovník potrebuje schválenie súdu. Súd môže určiť aj ďalšie právne úkony, týkajúce sa majetku opatrovanca, ktoré podliehajú schváleniu súdom.

3/ Opatrovník nesmie pri spravovaní majetku brať na seba neprimerané majetkové riziká.

§ 189

1/ Opatrovník zodpovedá súdu za riadny výkon svojej funkcie a podlieha jeho pravidelnému dohľadu.

2/ Opatrovník predkladá súdu správu a podrobné vyúčtovanie zo správy majetku opatrovanca vždy ku dňu, ktorý určil súd v rozhodnutí o ustanovení opatrovníka pre správu majetku.

§ 190

1/ Na zánik opatrovnictva pre správu majetku sa primerane vzťahujú ustanovenia o zániku poručníctva.

2/ Opatrovník najneskôr do troch mesiacov po skončení funkcie predloží súdu záverečné vyúčtovanie zo správy majetku.

3/ Opatrovník má právo na náhradu nákladov spojených so správou majetku opatrovanca a na primeranú odmenu z výnosu spravovaného majetku po skončení svojej funkcie. Výšku odmeny určí súd.

Tretí diel **Náhradná starostlivosť**

§ 150

1/ Ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, možno dieťa zveriť do starostlivosti iných osôb, ktoré sa osobne starajú o dieťa namiesto rodičov /ďalej len „náhradná starostlivosť“/.

2/ Náhradná starostlivosť je dočasným výchovným opatrením urobeným v záujme dieťaťa. Súd je po jej nariadení povinný sledovať, či trvajú dôvody, pre ktoré bola nariadená, kontrolovať jej výkon a ak je to možné, robiť všetky potrebné opatrenia pre to, aby mohla byť starostlivosť rodičov o dieťa čo najskôr obnovená.

3/ Náhradnou starostlivosťou je:

a/ starostlivosť inej fyzickej osoby o dieťa než rodiča /ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“/,

b/ pestúnska starostlivosť,

c/ ústavná starostlivosť.

4/ Ústavná starostlivosť je výnimočným opatrením. Nariaďuje sa len vtedy, ak dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

§ 151

- 1/ O zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti rozhoduje súd.
- 2/ Pred rozhodnutím o zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti súd vždy vypočuje maloleté dieťa, ak je schopné vyjadriť svoj názor k nariadeniu náhradnej starostlivosti. Pred zistením jeho názoru ho poučí o všetkých možnostiach riešenia jeho situácie a ich následkoch a poskytne mu priestor na to, aby si utvorilo svoj názor. Na názor dieťaťa je súd pri rozhodovaní povinný prihliadnuť, ak nie je v zjavnom rozpore so záujmom dieťaťa.
- 3/ Fyzická osoba, ktorej súd zverí dieťa do náhradnej starostlivosti musí mať plnú svojprávnosť a obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

§ 152

- 1/ Ak súd rozhodne o nariadení náhradnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy dieťaťa, upraví súčasne aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb, povinných poskytovať dieťaťu výživné a uloží im, aby výživné zasielali na účet orgánu sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.
- 2/ Ak povinná osoba neplní dobrovoľne súdom určené výživné, ustanoví súd orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately za opatrovníka dieťaťa, aby za dieťa vymáhal riadne splnenie vyživovacej povinnosti.

Náhradná osobná starostlivosť

§ 153

- 1/ Ak sa rodičia nemôžu o dieťa osobne starať a vyžaduje to záujem dieťaťa, možno dieťa zveriť predovšetkým do náhradnej osobnej starostlivosti.
- 2/ Dieťa možno zveriť príbuznému dieťaťu alebo inej jemu blízkej osobe, ktorá má osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne pre vytvorenie stabilného a harmonického rodinného prostredia pre dieťa a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti zaručuje, že bude osobnú starostlivosť vykonávať v záujme dieťaťa.
- 3/ Súd pri výbere vhodnej osoby uprednostní osobu, ktorá poskytuje záruku, že doterajšie výchovné prostredie dieťaťa zostane zachované, ak dieťa má k takejto osobe citový vzťah a so zverením do jej starostlivosti súhlasí.

§ 154

- 1/Dieťa možno zveriť aj do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom.
- 2/Dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti jednému manželovi so súhlasom druhého manžela. Súhlas druhého manžela sa nevyžaduje, ak manželia nežijú v domácnosti alebo ak je jeho zadováženie spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 155

1/ Osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti sa o dieťa osobne stará a vychováva ho v rovnakom rozsahu, v akom rodičia .Rozhoduje v bežných záležitostiach dieťaťa a v nich aj dieťa zastupuje. Spravuje bežný majetok dieťaťa, najmä prijíma výživné od povinných osob a štátne príspevky pre dieťa a používa ich na prospech dieťaťa.

2/ Súd môže tiež určiť, že zákonný zástupca pri rozhodovaní o podstatných záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa musí brať zreteľ na stanovisko osoby ,ktorá má dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti, prípadne môže vymedziť okruh záležitostí, v ktorých táto osoba spolurozhoduje so zákonným zástupcom dieťaťa.

3/ Ak súd neurčil inak, o podstatných záležitostiach dieťaťa rozhoduje jeho zákonný zástupca. Ak osoba, ktorá má dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti predpokladá, že

4/ Ak súd zmení rozhodnutie zákonného zástupcu, môže zároveň rozhodnúť, aby právny úkon za dieťa urobila ako opatrovník osoba, ktorá má dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

§ 156

1 / Dieťa podľa svojich schopností a možností sa podieľa osobnou pomocou , a ak má príjem z vlastnej práce aj príspevkom z tohto príjmu na spoločných potrebách rodiny.

2/ Ak bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti len jednému z manželov, pri starostlivosti a výchove dieťaťa pomáha aj druhý manžel.

§ 157

1/ Náhradná osobná starostlivosť zanikne dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, smrťou dieťaťa alebo osoby, ktorá mala dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti

2/ Súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba ,ktorá má dieťa v tejto starostlivosti, zanedbáva dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

3/ Súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť, ak odpadli dôvody zverenia dieťaťa do tejto starostlivosti.

§ 158

Ak jeden z manželov, ktorým bolo dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti zomrie, dieťa zostáva v náhradnej osobnej starostlivosti druhého manžela. V prípade rozvodu manželstva spoločná náhradná osobná starostlivosť trvá až do rozhodnutia súdu o ďalšej starostlivosti o dieťa.

Pestúnska starostlivosť

§ 159

1/ Ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, nemožno nariadiť náhradnú osobnú starostlivosť a záujem dieťaťa to vyžaduje, možno dieťa zveriť do pestúnskej starostlivosti.

2/ Pestúnom sa môže stať len fyzická osoba, ktorá má osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne pre vytvorenie stabilného a harmonického rodinného prostredia pre dieťa a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti zaručuje, že bude osobnú starostlivosť vykonávať v záujme dieťaťa.

3/ Pestúnom môže byť len osoba, ktorá je zapísaná do zoznamu žiadateľov o pestúnsku starostlivosť podľa osobitného zákona.

§ 160

1/ Dieťa možno zveriť osamelej osobe, manželom spoločne alebo jednému manželovi.
2/ Ak sa dieťa zveruje do pestúnskej starostlivosti manželovi, vyžaduje sa súhlas druhého manžela. Súhlas sa nevyžaduje, ak manželia spolu nežijú v domácnosti alebo ak je jeho zadováženie spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 161

1/ Pred rozhodnutím súdu o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti môže byť dieťa v dočasnej starostlivosti budúceho pestúna. O dočasnej starostlivosti môže rozhodnúť orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ak s tým rodičia súhlasia. V prípade ich nesúhlasu alebo ak sa zveruje do dočasnej starostlivosti dieťa nad ktorým je nariadená ústavná starostlivosť, rozhodne o dočasnej starostlivosti súd.
2/ Ak do troch mesiacov od rozhodnutia podľa odseku 1 súd nezačne konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti, dočasné zverenie dieťaťa uplynutím tejto lehoty zanikne.

§ 162

1/ Pestún sa o dieťa osobne stará a vychováva ho v rovnakom rozsahu ako rodičia. Rozhoduje v bežných záležitostiach dieťaťa a v týchto ho aj zastupuje. Pestún spravuje bežný majetok dieťaťa, najmä prijíma štátne príspevky pre dieťa a používa ich na prospech dieťaťa.
2/ O podstatných záležitostiach dieťaťa rozhoduje jeho zákonný zástupca. V naliehavých prípadoch, keď nemožno včas získať rozhodnutie zákonného zástupcu, môže rozhodnutie urobiť aj pestún. Musí však dodatočne informovať zákonného zástupcu o svojom rozhodnutí.
3/ Ak pestún predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu v podstatnej záležitosti dieťaťa nie je v súlade so záujmom dieťaťa, môže sa domáhať zmeny tohoto rozhodnutia súdom. Ak súd zmení rozhodnutie zákonného zástupcu, môže zároveň rozhodnúť, aby právny úkon za dieťa urobil pestún ako opatrovník dieťaťa.

§ 163

1/ Dieťa podľa svojich schopností a možností sa podieľa osobnou pomocou, a ak má príjem z vlastnej práce aj príspevkom z tohto príjmu na spoločných potrebách rodiny.
2/ Ak bolo dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti len jednému manželovi, pri starostlivosti a výchove dieťaťa pomáha aj druhý manžel.

§ 164

Pestúnska starostlivosť zanikne dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, smrťou dieťaťa alebo pestúna.

§ 165

1/ Súd bez zbytočného odkladu zruší pestúnsku starostlivosť, ak odpadli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

2/ Pestúnska starostlivosť zanikne dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, smrťou dieťaťa alebo smrťou osoby, ktorá mala dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti. Pestúnska starostlivosť zanikne aj umiestnením dieťaťa do ochrannej výchovy alebo jeho nástupom na výkon trestu odňatia slobody.

3 / Súd môže zrušiť pestúnsku starostlivosť aj z iných vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorá má dieťa v tejto starostlivosti dieťa zanedbáva alebo porušuje svoje povinnosti. Urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

§ 166

Ak jeden z manželov, ktorým bolo dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti zomrie, dieťa zostane v pestúnskej starostlivosti druhého manžela. V prípade rozvodu manželstva spoločná pestúnska starostlivosť trvá až do rozhodnutia súdu o ďalšej starostlivosti o dieťa.

§ 167

Podmienky poskytovania príspevkov pestúnskej starostlivosti a ich výšku upravuje osobitný zákon

Ústavná starostlivosť

§ 168

1/ Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa z vážnych dôvodov a dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

2/ Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov dieťaťa.

3/ Výnimočne možno nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná.

§ 169

Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Vždy prihliadne na záujem dieťaťa, najmä na skutočné citové väzby dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

§ 170

Súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je dieťa umiestnené.

§ 171

1/ Ústavná starostlivosť zanikne dosiahnutím plnoletosti dieťaťa alebo jeho smrťou., ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

2/ Súd zruší ústavnú starostlivosť, ak odpadli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

§ 172

Výkon ústavnej starostlivosti je upravený osobitným zákonom.